

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Презентація інформаційно-аналітичних даних для економістів та менеджерів»

Ступінь освіти	бакалавр
Освітня програма	«Політологія»
Тривалість викладання	2 чверть
Заняття:	I семестр 2020/2021 н.р.
Лекції	2 години
Практичні	1 година
Мова викладання	українська
Кафедра, що викладає	Економічної теорії та міжнародних економічних відносин

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=1302>

Інформація про викладачів:

Литвиненко Наталія Іванівна	Доцент, д.е.н.
Персональна сторінка	https://etop.nmu.org.ua/ua/teachers/litvinenko/index.php
Е-пошта:	Lytvynenko.N.I@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна вивчає роль та місце інститутів як невід'ємної частини загального механізму організації і функціонування сучасної економічної системи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування компетентностей щодо розуміння функціонування інститутів та оцінки їх впливу на поведінку економічних суб'єктів та економічні результати суспільства.

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з основними теоріями, що існують в рамках інституціональної економіки;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з інструментарієм кількісного та якісного аналізу;
- вміти використовувати інструментарій інституціонального аналізу для практичного рішення задач.

3. Результати навчання:

- знати та розуміти економічні концепції, принципи та інструменти інституціональної економіки;
- знати та розуміти інституційні чинники економічного розвитку національної економіки;
- знати та розуміти основні особливості інституціональної структури національної економіки;
- аналізувати явища і процеси в економіці у взаємозв'язку з економічними інститутами;
- визначати проблеми інституційного характеру при аналізі конкретних ситуацій;
- оцінювати та аналізувати шляхи розвитку інституціонального середовища соціально-економічної системи України;
- володіти навичками пошуку і використання інформації, необхідної для здійснення інституційного аналізу сучасної економіки;
- використовувати джерела інформації, що характеризують стан інституційного середовища і його вплив на економічні процеси.

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1. Вступ до інституційної економіки
Предмет і метод інституціональної економіки
Формування й етапи розвитку інституціоналізму
2. Загальна теорія інститутів.
Цінність як основа норми
Правила та норми
Системність інститутів
3. Теорія прав власності.
Право власності та його структура
Три системи власності
Нелегальна економіка: поняття, структура та наслідки
4. Теорія трансакційних витрат.
Трансакції: поняття, види та значення
Трансакційні витрати
Досвід кількісного оцінювання трансакційних витрат
5. Теорія контрактів.
Контракт: суть, складові і структура. Типи контрактів
Контрактний процес
Юридична класифікація контрактів
6. Інституційна теорія фірми.
Економічні організації. Інституціональні основи діяльності фірм
Сутність організації, її відмінність від інституту
Теорії фірми
Типи фірм
Інституціональні основи діяльності домашніх господарств
7. Інституційна теорія держави.
Провали ринку. Функції держави. Суспільні потреби.
Моделі поведінки держави.

Бюрократія як економічне явище.
Провали держави
Особливості розвитку держави в пострадянській Україні
8. Інституційні зміни.
Передумови і закономірності інституціонального розвитку
Інституційна різноманітність економічних систем.
Методи інституціонального дизайну.
Фактори інституційної динаміки.
Особливості інституціональних перетворень в Україні.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Оцінювати та аналізувати сучасний стан і шляхи розвитку національної економіки із застосуванням інструментарію інституціональної економіки

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

На заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.
Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з індивідуальних завдань, презентації своїх досліджень та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за есе (максимально оцінюється у 30 балів), навчальної дискусії (максимально оцінюється у 20 балів) та оцінок за роботу на семінарських/практичних заняттях (оцінюється 5 занять, участь у занятті максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів). Отримані бали за колоквіуми та семінарські/практичні заняття додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або	Диференційовані заліки з дисциплін здійснюються на підставі результатів поточного контролю. Індивідуальне завдання оцінюються шляхом експертної оцінки. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100

прагне поліпшити оцінку)	
Практичні / Семінарські заняття	Розв'язання задач. Максимально оцінюються у 50 балів (5 занять×10 балів/заняття).
Навчальна дискусія	Охоплює матеріали підручника та наукові джерела. Максимально оцінюється у 20 балів.
Есе за обраною темою	Охоплює матеріали практичних занять та індивідуальних робіт. Має містити результати наукового дослідження. Максимально оцінюється у 30 балів.

6.3. Критерії оцінювання *дискусій*:

5 балів: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

4 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

3 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: залученість до дискусії викладачем, неухважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

1 бал: залученість до дискусії викладачем, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

6.4. Критерії оцінювання *розв'язання задач*:

5 балів: отримано правильну відповідь (згідно з еталоном), використано формулу з поясненням змісту окремих її складових, зазначено одиниці виміру.

4 бали: отримано правильну відповідь з незначними неточностями згідно з еталоном, відсутня формула та/або пояснення змісту окремих складових, або не зазначено одиниці виміру.

3 бали: отримано неправильну відповідь, проте використано формулу з поясненням змісту окремих її складових, зазначено одиниці виміру.

2 бали: отримано неправильну відповідь, проте не використано формулу з поясненням змісту окремих її складових та/або не зазначено одиниці виміру.

1 бал: наведено неправильну відповідь, до якої не надано жодних пояснень.

6.5. Критерії оцінювання *есе* (індивідуального письмового самостійного завдання невеликого обсягу – від 3 до 5 аркушів А4, виконаного у вільному стилі, що відображає власні погляди автора на проблему або питання):

5 балів: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, логічного взаємозв'язку між тезою та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

4 бали: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

3 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), наявність орфографічних та/або

граматичних помилок або недотримання встановленого обсягу.

2 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів есе (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), відсутність переконливих аргументів на користь тези, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок та/або недотримання встановленого обсягу.

1 бал: неструктурованість роботи, недотримання встановленого обсягу, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок, відсутність переконливих аргументів на користь тези.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка». http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Інституціональна економіка» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою

дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освітим буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Презентація інформаційно-аналітичних даних».

8. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Колесніченко І. М. Інституціональна економіка : навчальний посібник / І. М. Колесніченко, А. В. Литвиненко ; за заг. ред. канд. екон. наук, доцента І. М. Колесніченко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 236 с.
2. Фертікова Т. М. Інституційна економіка : навч. посіб. / Фертікова Т. М. ; Чорномор. держ. ун-т ім. П. Могили. - Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2010. - 124 с.